

Poniższy dokument został stworzony przez Kazimierza Dominiaka, któremu bardzo dziękujemy za możliwość publikacji tego tekstu na naszej stronie.

Autor: Kazimierz Dominiak

Poniższe zalecenia dotyczące zachowania się na imprezie brydżowej i szczególnej dbałości o czystość gry wypływają z obowiązujących regulaminów. Ponieważ jako społeczeństwo (nie tylko społeczność brydżowa) nie mamy raczej nawyków studiowania regulaminów, pragniemy przybliżyć je w przystępnej formie i prosić o ich stosowanie.

ZACHOWANIE NA SALI GRY

Pamiętajmy, że większość uczestniczących w zawodach przybyła aby w miłej, sympatycznej atmosferze, spędzić czas przy grze w brydża. Umożliwmy im to! Zarówno jako ich partnerzy jak i ich przeciwnicy. Sprawmy by po zakończeniu gry mieli same przyjemne doświadczenia. Aby tak się stało unikajmy następujących zachowań:

- zbyt głośne, niepotrzebne rozmowy utrudniające grę innym i powodującym hałas na sali
- napastliwe i niekulturalne zachowania wobec partnera i przeciwników
- publiczne wyrażanie podejrzeń lub oskarżeń jednak bez zamiaru wyjaśniania ich w obecności sędziego lub odpowiednich organów
- nieetyczne i nieeleganckie zachowania wobec partnera i przeciwników takie jak:
  - stosowanie nieautoryzowanych sposobów przekazywania informacji (mimika, gesty, zachowanie)
  - celowe wprowadzanie przeciwnika w błąd niepełnym tłumaczeniem, brakiem alertu, zachowaniem na wiście (np. namysły z singletonem lub serią błotek, celowa zmiana tempa gry)
  - poniżanie przeciwników lub partnera wyzwiskami, obraźliwymi słowami
  - głośne wykonywanie niezamówionych analiz nieudanych zagrań przeciwników
  - zbyt głośne okazywanie emocji związanych z grą
  - opóźnianie postępu turnieju spóźnieniami czy rozmyślnym przedłużaniem czasu gry zwłaszcza gdy miałyby to spowodować dekoncentrację i pomyłkę przeciwnika
  - wzywanie sędziego w sposób mający na celu wytworzenie silnej presji na przeciwnika, zwłaszcza mniej doświadczonego
  - podważanie autorytetu sędziego i jego werdyktów oraz agresywne dyskusje z sędzią

CZYSTOŚĆ GRY

Brydż sportowy często określany jest również jako brydż porównawczy. Porównawczy w warunkach idealnych oznacza, że wszyscy mają identyczny dostęp zarówno do układów kart jak i do przepływających po obu stronach informacji. Aby mieć pewność, że mamy do czynienia wyłącznie z pojedynkiem (porównaniem) umiejętności, doświadczenia i intelektów, staramy się stworzyć warunki w których możliwość przepływu informacji nieautoryzowanej będzie ograniczona do minimum. Ponieważ brydż jest dyscypliną kontaktową osiągnięcie warunków idealnych nie jest możliwe. Zarówno w grze na żywo jak i przez Internet. Zakładamy z głębokim przekonaniem, że w imprezach brydżowych nie grają osoby świadomie grające nieczysto, a jakiegokolwiek odstępstwa wynikają jedynie z powodów niezamierzonych, wszak człowiek nie jest automatem. Nieuniknioną konsekwencją częstej gry z jednym partnerem jest tzw. lepsze porozumienie w parze. Nie wynika ono prawie nigdy z tajnej umowy, tylko jest konsekwencją natury człowieka i jest obecne zarówno w brydżu jak i w życiu zawodowym i prywatnym. Porównując to z inną dziedziną, obserwator zabiegu chirurgicznego nawet bardzo skomplikowanego, zapewne byłby zdziwiony, że chirurg, asystenci, instrumentariusze, w sumie kilka osób pracują zazwyczaj w zupełnej ciszy. Nikt nic nie mówi, a wszyscy wiedzą jakie czynności zamierza wykonać operator i płynnie się do niego dostosowują.

Aby mieć pewność, że przepływ informacji ma charakter wyłącznie legalny należy bezwzględnie stosować się do poniższych zaleceń. Upowszechnienie się właściwych zachowań podniesie bez wątpienia poczucie czystości gry, natomiast zachowujący się mimo czytelnych instrukcji inaczej muszą być świadomi konsekwencji takich poczynań włącznie z posądzeniem o grę ciałem.

1. Obsługiwanie bidding-boksów

- po rozpoczęciu gry (obejrzenie kart) nie należy zmieniać położenia bidding-boksu na stole
- kartkę wyjmujemy dopiero gdy jesteśmy na pozycji licytacyjnej
- nie wolno kartki przygotowywać wcześniej, dotykać, grzebać w bidding-boksie, wyciągać zielonej lub czerwonej innej niż najbliższa
- kartki układamy od lewej strony, równoległe do krawędzi stołu, tak by tworzyły równy czytelny ciąg dobrze widoczny przez wszystkich graczy przy stole
- każdą kartkę, również, a może szczególnie czerwoną, dokładamy w takim samym tempie jak inne
- zabronione jest układanie kartek nieregularnie, oddzielnie lub na kupki, tworzenie z nich żąbków i wzorów, kładzenie w dowolnych miejscach na stole
-

- nie wolno walić kontrami (zwłaszcza gdy intencja kontry mogłaby być nieczytelna), ani żadnymi innymi kartkami
- nie należy dotykać i poprawiać kartek w czasie trwania licytacji, a także ich zwijać przed zakończeniem licytacji i przed pierwszym wistem

2. Posługiwanie się kartami

- po policzeniu i ułożeniu kart należy trzymać je w stałej pozycji, najlepiej w sposób uniemożliwiający zajrzenie do nich przeciwnikowi, przez cały czas licytacji i wist
- należy unikać składania i rozkładania kart, podobnie jak ich przekładania w czasie licytacji i wist
- jakiegokolwiek manewry kartami takie jak odkładanie na stół, ostentacyjna zmiana sposobu ich trzymania, są niedopuszczalne, a robienie tego zwłaszcza gdy partner podejmuje decyzję jest karygodne i niesportowe
- zagrana kartę wist (pierwszą zakrytą) należy kłaść zawsze w tym samym miejscu i w tej samej pozycji, najlepiej horyzontalnie
- każdą zagrana kartę należy położyć i cofnąć rękę by była widoczna dla wszystkich graczy
- każdą zagrana kartę należy kłaść w identycznym tempie, z równą siłą i w tym samym miejscu na stole
- w kolejności zagrania należy odłączyć jedną kartę przeznaczoną do zagrania i położyć ją na stole; niedopuszczalne jest odłączanie kilku kart by zagrać jeszcze inną
- po położeniu pierwszej karty przez wistującego i wyłożeniu kart dziadka, rozgrywający wstrzyma się ok. 20-30 sekund z dołożeniem pierwszej karty; drugi wistujący dokłada swoją kartę bez zbędnej zwłoki; tym bardziej nie wolno mu tego robić przed dołożeniem karty ze stołu bez względu na to jakie karty się tam znajdują
- niedopuszczalne jest przytrzymywanie lub ustawianie zgranej karty w jakikolwiek sposób mogący sugerować przekazywanie informacji
- w czasie rozrywki/wist zgrane karty należy układać od lewej strony, horyzontalnie lewy oddane, wertykalnie lewy wzięte, tak by po zakończeniu rozdania łatwo było ustalić wynik
- jakiegokolwiek manewry zgranymi kartami przez wistującego (składanie, przekładanie, stukanie etc.) są przykładami gry nieczystej

3. Informacje dla przeciwników

Przed przystąpieniem do gry pary stosujące nietypowe rozwiązania licytacyjne mają obowiązek werbalnego poinformowania o tym przeciwników, albo powinny posiadać kartę konwencyjną z widoczną informacją o nietypowym systemie licytacji lub obrony. Zaskakiwanie przeciwników i uniemożliwianie im w ten sposób normalnej gry jest wysoce nieetyczne i niesportowe. Robienie tego wobec przeciwników mało doświadczonych wymagałoby jeszcze dosadniejszych określeń.

Przykładami takich nagannych zachowań jest stosowanie dwukolorowej podlimitowej drugoręcznej kontry wykorzystującej zakaz alertowania jakichkolwiek kontr. W tym wypadku obok rozchwiania bilansu stołu o czym wie tylko jedna strona dochodzą korzyści z wnioskowania negatywnego, również dostępne tylko jednej stronie. W innym przypadku chodzi o otwieranie nietypowymi podlimitowymi dwukolorówkami asymetrycznymi stosowanymi fakultatywnie. Również i tym razem chodzi o niedostępność ewentualnego wnioskowania negatywnego dla jednej ze stron. Mimo nieco innego znaczenia otwarcia 1 trefl (włączony tzw. układ precision) otwarcie to nie jest już alertowane dodatkowo pogłębiając nierówny dostęp do informacji.

Na pytanie o znaczenie licytacji należy udzielać prostych, ale wyczerpujących odpowiedzi wyjaśniających ustalenia systemowe, oraz informacje wynikające z doświadczenia gry w parze. Pamiętać jednak należy, że wyjaśnienia są dla przeciwników, a nie dla partnera więc skorzystanie z okazji i poszerzenie wiedzy partnera o rozdaniu jest godne potępienia. Podobnie niedopuszczalna jest dyskusja na temat rozdania przy okazji pytań służąca równie nieetycznym celom.

4. Alerty i stopowanie

Każda odzywka nienaturalna, konwencyjna lub niosąca dodatkowe informacje musi być alertowana bez względu na to jak oceniamy poziom przeciwników.

Brak alertu na odzywkę konwencyjną (np. magister) oznacza, że odpowiedzi również nie powinno się alertować. Poniesiemy być może konsekwencje gdy przeciwnik miał jakąś akcję na odzywkę sztuczną, ale unikniemy przekazania nieautoryzowanej informacji.

Każdą odzywkę skaczącą należy poprzedzić stopem, po którym przeciwnik ma obowiązek odczekać 8-10 sekund przed położeniem swojej zapowiedzi.

Alertowania i stopowania dokonujemy zgodnie z regulaminem przy pomocy stosownych kartek licytacyjnych. Jeśli zamierzamy robić to głosem mamy obowiązek uprzedzić o tym przeciwników przed grą. Niedopuszczalna jest sytuacja gdy część alertów/stopów wykonujemy kartką, część głosem, innych wcale.

5. Wyjaśnianie licytacji i zadawanie pytań

Każda ze stron ma prawo do zadawania pytań o znaczenie licytacji. Prawo to nie jest jednak nieograniczone. Nie należy zadawać pytań w następujących sytuacjach:

- gdy zalicytowana na dowolnej wysokości odzywka nie była alertowana, a ogólnie przyjmuje się że jest to odzywka naturalna;
- gdy nie znajdujemy się w kolejności licytacyjnej
- gdy byliśmy stroną pasywną w licytacji, a decyzję odnośnie pierwszego wistu podejmuje nasz partner
- gdy pytanie miałyby naprowadzić partnera na właściwą linię postępowania, niemożliwą do osiągnięcia innym sposobem. Zadawanie pytań o znaczenie licytacji wskazane jest gdy informacje potrzebne są do podejmowania bieżących decyzji licytacyjnych.

Nieetyczne jest natomiast zadawanie pytań o znaczenie licytacji w sytuacji gdy jesteśmy stroną pasywną w licytacji, a celem pytań jest albo wprowadzenie zamętu w wymianie informacji zwłaszcza par mniej zaawansowanych, albo uzyskana w ten sposób wiedza o niedoskonałości licytacji miałyby stać się podstawą do reklamacji gdy już będziemy znali cały rozkład i wynik rozdania.

Jedyną dopuszczalną formą zadawania pytań jest pytanie o znaczenie zapowiedzi alertowanej zadanie bezpośrednio po jej zalicytowaniu, poza tym pytanie może dotyczyć znaczenia całej licytacji, a w żadnym wypadku pojedynczej zapowiedzi.

6. Namysły i zmiana tempa gry

Truizmem jest stwierdzenie, że brydż jest grą dla ludzi myślących. Stąd oczywiste jest że tempo gry nie jest i nigdy nie będzie równomierne. Z wielu powodów. Jedne decyzje podejmuje się łatwiej inne trudniej, inaczej myślą wyczynowcy, a inaczej grający sporadycznie i wyłącznie rekreacyjnie.

Gracze mniej zaawansowani nad prawie każdym posunięciem muszą się zastanawiać gdyż brakuje im rutyny, zawodnicy wyczynowi większość działań wykonują automatycznie, a myślą w sytuacjach gdy trzeba podjąć w miarę trudną decyzję, bo decyzje łatwe mają w małym palcu. Stąd do namysłów par niedoświadczonych nie należy przywiązywać większej wagi. Z takiego namysłu można wysnuć jedynie wniosek, że przeciwnik myślał. Podejrzenie, że przekazał w ten sposób jakąś informację równie słabo grającemu partnerowi jest warte jedynie śmiechu i nie warto nawet tego uzasadniać. Wysoko utytułowani zawodnicy powinni wiedzieć, że umiejętność wykorzystywania informacji z namysłów zarówno partnera jak

i przeciwników pojawia się u grających systematycznie dość późno. Interwencje wobec niezaawansowanych, poza sytuacjami ewidentnymi (np. pas po długim namyśle, a partner nieoczekiwanie znajduje na kontrę z jedną lewą) powinny być podejmowane sporadycznie, natomiast akcje w wykonaniu zaawansowanych typu: najpierw pozornie silne sekwencje by wypchnąć przeciwników, a na koniec po zalicytowaniu przez nich mimo wszystko końcówki długi namysł by wyłączyć partnera ("nie mogłem skontrolować ani licytować wyżej po takim długim namyśle") powinny być tępione z największą surowością. Niestety pokrzywdzeni w takich i podobnych sytuacjach nawet nie wiedzą, że zostali oszukani. Znacznie poważniejszym problemem są właśnie namysły tych rutynowanych. O ile w grze przeciwko sobie wiele w ten sposób zrobić nie mogą bo przeciwnik nie pozwoli albo odpowie tym samym, w grze przeciwko słabszym mogą poprawić znacznie swój wynik.

7. Zapisywanie wyniku do pierniczka

Obowiązkiem pary NS lub stacjonarnej jest poprawne wpisanie kontraktu, karty pierwszego wistu i wyniku, a następnie podanie pierniczka do zaakceptowania wpisu przeciwnikowi. Zdarza się że z pośpiechu, ale niestety w przypadku niektórych powtarzających się osób wpisywane są inne niż osiągnięte przy stole wyniki. W przypadku braku uzgodnienia wyniku ze względu na odmienną pamięć wydarzeń przy stole, powinny być uwzględniane roszczenia pary którą pominięto przy zatwierdzaniu wyniku.

III. OCZEKIWANIA WOBEC UCZESTNIKÓW ZAWODÓW ORGANIZOWANYCH PRZEZ WIELKOPOLSKIE ZWIĄZKI BRYDŻA SPORTOWEGO

Przestrzeganie wyżej wymienionych zaleceń z pewnością podniesie komfort gry wszystkich uczestników zawodów. Podstawową rolę mają do odegrania zawodnicy bardzo zaawansowani i wybitni biorący udział w naszych zawodach. Od przykładu jaki oni będą dawać swoją postawą zależeć będzie jakość zawodów i to czy poziom etyczny i sportowy będzie wzrastał. Zwracamy się z uprzejmą prośbą do tej grupy zawodników o pomoc w wychowaniu wchodzących do gry w naszej dyscyplinie. W związku z tym prosimy o zastosowanie się do następujących sugestii.

1. Oczekiwania wobec zawodników zaawansowanych:

- bezwzględne stosowanie się do zaleceń wymienionych w p. I i II i pokazywanie w ten sposób wzorów właściwego zachowania (brydżowego) przy stole
- należy bezwzględnie lecz jak najbardziej uprzejmie i nienapastliwie zwracać przeciwnikom (i partnerowi !) na zachowania niezgodne z przepisowymi

- przeciwnikom mniej zaawansowanym o ile o to poproszą należy wyjaśnić niuanse rozdania, zwrócić uwagę na niedoskonałości i błędy, aby uczestniczenie w grze przeciwko silnej opozycji było dla nich również źródłem doskonalenia sportowego
- w żadnym wypadku nie należy narzucać się z nieproszonymi analizami zwłaszcza gdyby przeciwnik miał czuć się poniżony gdyż spotykamy się z osobami o różnej wrażliwości
- partnera i wszystkich przeciwników należy traktować z sympatią i serdecznością, w niektórych sprawach z wyrozumiałością, aby spotkania brydżowe były źródłem jak największej satysfakcji
- w razie wizyty sędziego przy stole należy ograniczyć się do przedstawienia wydarzeń przy stole i prostych odpowiedzi na pytania; sugerowanie werdyktów czy naciski na sędziego bądź podważanie jego kompetencji są w najwyższym stopniu karygodne; pamiętać należy, że obie strony przy stole mają prawa równorzędne

2. Oczekiwania wobec zawodników niezaawansowanych i traktujących brydża rekreacyjnie:

- tę grupę zawodników uprasza się o zapoznanie z podstawowymi zasadami regulaminowymi, a w razie wątpliwości o skorzystanie z rad i uwag zawodników bardziej doświadczonych; brak doświadczenia i wiedzy nie może być powodem i alibi dla zachowań nieregulaminowych
- uwagi w powyższej sprawie doświadczonych zawodników należy przyjmować do wiadomości i stosować, a nie kontestować, gdyż ich celem jest wyłącznie poprawa poziomu dyscypliny
- w razie wątpliwości i pytań należy bez wahania zwracać się do lepiej grających przeciwników; gramy wspólnie i nie tylko my jesteśmy dla nich, ale i oni dla nas
- zgłaszajcie wszelkie wątpliwości i przypadki niewłaściwego zachowania przeciwników wobec Was

3. Oczekiwania wobec Sędziów i organizatorów zawodów:

Sędzia/organizator jest główną postacią zawodów, od niego zależy właściwy przebieg imprezy. Przepisy dokładnie regulują pracę Sędziego, natomiast sędziują ludzie ze wszystkimi swoimi zaletami i wadami. Niewielu jest sędziów łączących najwyższy poziom sportowy i perfekcyjną znajomość przepisów połączoną z umiejętnym ich stosowaniem. Stan doskonały trudny jest więc do osiągnięcia, natomiast zwracamy się do sędziów by również oni bardziej przyczyniali się do podniesienia poziomu dyscypliny na zawodach. W związku z tym prosimy i przypominamy:

- obowiązkiem sędziego jest nie tylko sprawne przeprowadzenie zawodów, ale i nadzorowanie regulaminowych zachowań zawodników w czasie gry
- sędzia powinien zwracać uwagę i piętnować takie zachowania nie tylko wtedy gdy jest poproszony do stołu, ale zawsze gdy takie zauważy; wychowanie do zachowań regulaminowych spowoduje, że będziecie mieli mniej pracy w przyszłości

- dbajcie o swój autorytet rozwijając swoje umiejętności zawodowe i podejmując jednoznaczne decyzje, prezentując zdecydowanie i determinację, nie dopuszczajcie do podważania waszych kompetencji
- podejmujcie decyzję raz po uzyskaniu wszystkich informacji; nie ma nic gorszego dla waszego autorytetu niż zmiana wcześniejszej decyzji, zwłaszcza pod wpływem presji i krzyku
- w sytuacjach niejednoznacznych gdy decyzję podjąć jednak trzeba, lepiej ustalcie wynik rzutem monetą niż przyznając rację głośniej "argumentującemu"
- przy podejmowaniu decyzji przy stole uwzględniajcie stopień zaawansowania zawodników; jak wskazano w części o namysłach informacje które mogą przenieść są dość ściśle zależne od doświadczenia w grze
- w przypadku stwierdzenia nietypowego, a skutecznego zagrania, szczególnie par b. zaawansowanych egzekwujcie informację, na jakich przesłankach decyzja została podjęta
- skończcie z pobłażliwością wobec osób nagminnie naruszających regulaminy i dobre obyczaje, zwłaszcza gdy są to osoby długo grające w brydża.

Kazimierz Dominiak